

DE PRAKTIJK

van de acupunctuurarts

Acupunctuur is eeuwenoud maar won in de jaren '70 van de vorige eeuw erg aan bekendheid in Amerika en Europa. De Amerikaanse president was tijdens zijn reis door China getuige van een buikoperatie waarbij de verdoving met acupunctuur gebeurde. Zijn getuigenis was "evidence" voor de effectiviteit van acupunctuur. Deze folder belicht de win-win-situatie in de gezondheidszorg, de meerwaarde van acupunctuur voor zowel patiënten als artsen.

DE NEDERLANDSE ARTSEN ACUPUNCTUUR VERENIGING

Sinds 1973 bestaat de Nederlandse Artsen Acupunctuur Vereniging NAAV, de enige beroepsvereniging rond acupunctuur voor uitsluitend artsen. De NAAV heeft op dit moment 300 praktiserende acupunctuurartsen. Allen zijn opgeleid tot arts en hebben daarna een opleiding tot acupunctuurarts gevolgd. Een deel van deze artsen werkt in de conventionele gezondheidszorg, als huisarts, anesthesioloog, jeugdarts, bedrijfsarts, kinderarts, cardioloog of in een ander specialisme. Een deel werkt volledig als acupunctuurarts. Deze laatste artsen hebben meestal ook langdurige ervaring in de gezondheidszorg. Zij hanteren de in de beroepsgroep geldende regelgeving, zoals de KNMG-richtlijnen niet-reguliere behandelwijzen. De kwaliteitseisen van de beroepsvereniging zijn vergelijkbaar met die van andere artsen-beroepsverenigingen.

Acupunctuur door artsen heeft een bescheiden plaats gevonden in de gezondheidszorg in Nederland. Op steeds meer medische universiteiten wordt acupunctuur als keuzevak gedoceerd. Zorgverzekeraars vergoeden de behandelingen gedeeltelijk vanuit de aanvullende verzekering. In de landen om ons heen is acupunctuur meer bekend en inmiddels meer geïntegreerd. Zo is in Frankrijk bijvoorbeeld 5,3% van de huisartsen ook gespecialiseerd in acupunctuur. In Nederland is dat minder dan 0,025%.

PLAATS IN DE GEZONDHEIDSZORG

Acupunctuurartsen hebben een bijzondere positie in de gezondheidszorg. Om hun patiënten naar beste weten en kunnen te behandelen hebben zij de kennis en ervaring van twee

verschillende medische achtergronden: het conventionele medisch-biologische systeem en het niet-conventionele systeem van de traditionele Chinese geneeskunst, waar acupunctuur in oorsprong deel van is. Ieder systeem heeft zijn eigen paradigma en perspectief, mogelijkheden en beperkingen. Acupunctuur is een toevoeging op de conventionele behandeling.

DAGELIJKE PRAKTIJK

De dagelijkse praktijk van een acupunctuurarts is te vergelijken met die van een huisarts. De consulten zijn op afspraak. In de spreekkamer staat een bureau, een patiëntendossier en het normale instrumentarium van een arts zijn aanwezig. Naast de bekende literatuur staan er ook boeken over acupunctuur in de kast, hangen er platen aan de muur of staat er een pop met acupunctuurpunten. Er ligt een verzameling acupunctuurnaaldjes, soms elektrische apparaten zoals puntzoekers en lasers. Een consult duurt dertig minuten tot een uur.

ANAMNESE

Patiënten komen vaak naar een acupunctuurarts met klachten waarvoor ze al bij een conventionele arts of specialist zijn geweest. Onderzoek is al gedaan, de diagnose is al gesteld en de behandelmogelijkheden tot dusverre zijn al bekend en/of worden gebruikt.

De acupunctuurarts begint met een anamnese om dit alles in kaart te brengen: de klachten, de voorgeschiedenis, de familieanamnese, het gedane onderzoek en de behandelingen die gegeven zijn of nog gegeven (kunnen) worden. Dit alles vanuit de westerse kennis. Zo nodig wordt informatie opgevraagd bij de behandelend artsen. Vanuit het niet-conventionele referentiekader neemt de acupunctuurarts ook een anamnese af.

Deze anamnese is in het eerste consult vaak uitgebreid: klachten worden uitgediept, relaties met andere verschijnselen en ziektes, het levensverhaal van de patiënt, lichamelijke, psychische, sociale en familiale componenten, invloeden van buiten af, invloeden van emoties, hoe de klachten het leven beïnvloeden en omgekeerd, worden bevraagd. Alle informatie en details zijn niet alleen welkom maar zelfs waardevol bij het stellen van de diagnose. Tijdens dit uitgebreide gesprek leggen patiënt en arts de basis voor een therapeutische aanpak, waarin de arts luistert en zijn specifieke wijze van behandelen toont.

ONDERZOEK

Het onderzoek zal zowel conventionele als specifieke acupunctuurkenmerken hebben. Het lichamenlijk onderzoek, het voelen van de pols en het bekijken van de tong vullen het normale klinische onderzoek van de arts aan. In haar opleiding is de acupunctuurarts geleerd nooit een kwaal te mogen missen. De dood van een patiënt door onoplettendheid betekent immers ook de eigen (symbolische) dood van de arts.

DIAGNOSE

De diagnose van de acupunctuurarts zal dus ook gewoon westers zijn en verfijnd worden vanuit het perspectief van acupunctuur. In die gevallen waar de conventionele geneeskunde geen of geen goede diagnose voorhanden heeft of geen afdoende behandelmogelijkheden biedt kan de acupunctuurarts dat vaak wel vanuit de gespecialiseerde acupunctuur-achtergrond. Klachten als “het is psychisch” of “u moet er mee leren leven” of “het is een lichamelijk onverklaarde klacht” kunnen vanuit acupunctuur vaak wel geduid worden, en behandeld.

BEHANDELING

De acupunctuurbehandeling vindt meestal in een aparte behandelkamer, waar de privacy, hygiëne en steriliteit gewaarborgd is, plaats.

DE MEERWAARDE VAN ACUPUNCTUUR

Voor de patiënt kan de meerwaarde van de acupunctuurarts verschillen.

Acupunctuur is vaak een toevoeging bij een reeds ingezette conventionele behandeling. Ongeveer twee derde van het aantal patiënten dat een acupunctuurarts consulteert, wordt of is door conventionele artsen behandeld. Patiënten gebruiken bijvoorbeeld geneesmiddelen of ondergaan een andere therapie. Die behandeling blijft de verantwoordelijkheid van de arts die hem voorschrijft. Het intercollegiale overleg vindt nu nog meestal plaats via de patiënt. De acupunctuurarts zal nooit de medicatie staken of veranderen zonder overleg met de voorschrijvende arts.

AANVULLEND

Acupunctuur kan aanvullend zijn op een medische behandeling waarvan de effectiviteit bewezen is en die tot de professionele standaard behoort. Te denken is bijvoorbeeld aan patiënten met hypertensie, COPD, diabetes, misselijkheid bij chemotherapie.

Acupunctuur kan in deze gevallen de werking van de behandeling versterken of de bijwerkingen ervan verminderen.

INTEGRATIEF

Wanneer de effectiviteit van een medische behandeling minder bewezen is, kan acupunctuur naast die behandeling gedaan worden. Geen van beide behandelwijzen is volgens het RCT-protocol getest en zijn wat bewijs betreft gelijkwaardig. Te denken is aan hoofdpijn, lage rugpijn, neuropathie, pijn in het algemeen.

De arts heeft in dat geval het recht om de therapiekeuze te bepalen op grond van de ervaring en kennis van de leermeesters en van zichzelf, teneinde de best mogelijke behandeling aan te bieden aan de patiënt.

De keuze voor en de waarde van de behandeling wordt dan voornamelijk door de patiënt bepaald, na deugdelijke informatie over mogelijkheden, onmogelijkheden, verwachtingen, complicaties, alternatieven, duur van de behandeling door de acupunctuurarts.

ANDERE DOELSTELLING

Acupunctuur kan ook een andere doelstelling hebben dan een parallel uitgevoerde conventionele behandeling. Terwijl de laatste gericht is op een kwaal, kan acupunctuur zonder probleem gedaan worden om de algehele conditie van de patiënt te verbeteren. Te denken valt aan vermoeidheid tijdens chemotherapie, vermoeidheid in het algemeen, artrose, osteoporose.

VRAAG VANUIT DE PATIËNT

Wanneer er geen levensbedreigende of invaliderende zaken spelen, de diagnose duidelijk is en de behandel mogelijkheden van de conventionele geneeskunde bewezen effectief zijn, kan het gebeuren dat een patiënt in eerste instantie om een behandeling met acupunctuur vraagt, terwijl er minder bewijs voor effectiviteit is, maar er wel minder ongewenste neveneffecten optreden. De acupunctuurarts kan in die gevallen de keus aan de patiënt laten, mits hij ervan overtuigd is dat de patiënt voldoende is voorgelicht over beide behandelingen en dat hij een bewuste en weloverwogen beslissing kan nemen, conform de KNMG-richtlijnen. Hier valt te denken aan menopauze, migraine, infertiliteit, tenniselleboog, andere gewrichtsklachten, surmenage. Bij migraine, rugklachten en tenniselleboog blijkt trouwens meer en meer bewijs te zijn dat acupunctuur minstens even effectief is of zelfs beter effect heeft zonder de bijwerkingen van medicijnen.

LEGITIEM EN WAARDEVOL

Acupunctuur kan legitiem en waardevol zijn bij uitbehandelde patiënten, functionele klachten, spanningsklachten, lichamelijk onverklaarde klachten. Bij 20% van de patiënten van acupunctuur-artsen is sprake van klachten waarvoor in de conventionele geneeskunde geen goede oplossingen (meer) beschikbaar zijn. Hierbij valt te denken aan darmproblemen, maagproblemen, slapeloosheid, gewrichtsklachten, pijn, chronische aandoeningen.

TOT SLOT

Goede en effectieve zorg voor de individuele patiënt en de hele gezondheidszorg is het resultaat wanneer de paradigma's van de conventionele geneeskunde en van acupunctuur in harmonie samengaan, alsof er twee verschillende talen gesproken worden in eenzelfde gesprek. De acupunctuurarts spreekt beide talen.

Voor meer informatie over artsen en de opleiding neemt u contact op met de NAAV!